

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT

ROMAÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT
2013. OKTÓBER 17.

Helyszín: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4, 439/a tárgyaló

Időpont: 2013. október 17.

Tárgy: A Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport harmadik ülése

Dr. Garai Péter Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkár megnyitotta az ülést. Tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy Dr. Ulicska László főosztályvezető- helyettes tart majd az első napirendi pontban prezentációt a felzárkóztató stratégiáról és annak eddigi eredményéről. A következő ülésen jelenik meg napirendi pontként az etnikai profilalkotás, amivel kapcsolatosan a Belügyminisztérium az aznapi ülésre nem tudott szakértőt biztosítani. Az Egyebek napirendi pontban lesz két rövidebb beszámoló a szakképzés és oktatás helyzetét mutatja be ajánlás formájában, a másik egy tájékoztatás a jó gyakorlatokról és azokról a jogi státuszokról, amik az előző ülésen felmerültek.

Dr. Ulicska László, az Emberi Erőforrások Minisztériumának főosztályvezető-helyettese tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy a Vöröskereszt kérésére hangzik el az említett beszámoló. Az NTFS-t 2011 decemberében fogadta el a Kormány. 10 éves stratégia, mely 2-3 éves akciótervekkel működik. Pontos célrendszert jelöl ki, szorosan kötődve az EU 2020 stratégiához, de egyebekhez is (mint a gyermekszegénység elleni stratégia, és a romaintegráció fejlesztésére szolgáló 10 éves terv). Az NTFS nem csak a romákkal, hanem a gyermekszegénységgel, a területi hátrányokkal és a mélyszegénység kezelésével is foglalkozik. A nyomon követési rendszer kialakítása nehéz; a 2 éves intézkedési tervben 61 pontról született döntés, a rendszer olyan formára bontja ezeket le, melyekkel már egyszerű a követés. A pontokat alintézkedésekre bontották, ebből több, mint 70 született meg. Egy kérdőíves módszerrel történik a nyomon követés évente kétszer-háromszor, mellyel az illetékes államtitkárságokhoz fordulnak, akik ez alapján számolnak be arról, hogy az egyes intézkedésekkel hol tartanak. Az terveknek határidőket és indikátorokat határoznak meg, ezeknek a segítségével be tudják kategorizálni, hogy mely döntés hogyan halad (rendben, esetleg késik). Az egyes pontok különböző nézőpontok alapján vannak besorolva, melyet a prezentáció tartalmaz. 5 megvalósult, 40 terv szerint haladó, 11 késő, és 5 olyan intézkedés van, ami beavatkozást igényel.

Kiemelte a bevonás, szemléletformálás, közbiztonság fejezetét, mely 15 intézkedést tartalmaz. A többsége terv szerint halad, 2 olyan van, amely valamilyen ok miatt késik. A

diszkriminációra mint közösségi problémára tekintenek, és ennek eszközeit is aszerint választják meg, így akár a kultúra és a rendvédelem eszközeivel is találunk beavatkozásokat.

A monitorozás mellett fontos figyelemmel lenni arra a társadalmi környezetre is, amelyben a stratégia végrehajtása zajlik. Ennek megfelelően két eleme van az ellenőrző rendszernek:

1. Intézkedési terv nyomon követése
2. A társadalmi környezet változásai: kutatások (háztartás monitor vizsgálata, nagymintás roma kutatás)

A szegénységre való rálátást is kutatásokkal igyekeznek megoldani. A Világbankkal közösen futó projektben szegénységi térképet készítenek. Ebben kistérségi szinten próbálják megjeleníteni az Unió szegénységi számokat. Másik projekt a szegregátum térkép, amely egy olyan nyomon követési eszköz, mellyel meg tudják nézni, hogy mely területeknek van legnagyobb szüksége anyagi támogatásra, és lehetővé válik az is, hogy később ellenőrizzék, valóban arra költötték-e el a pénzt, melyre adta az állam.

Vannak olyan nagymintás tanulmányaik, melyek alapján össze lehet hasonlítani az Unió országokkal a hazai helyzetet. Ebben egyelőre nem volt benne a bontás, ez alól kivétel a munkaerőre vonatkozó kérdések.

Az indikátorrendszert a TÁRKI alakította ki, melynek segítségével lehet mérni a társadalom életkörülményeinek változásait. Az adatokat elérhetővé tették a www.teir.hu címen. A megrendelés lényege az volt, hogy ne csak olyan mutatószámokat használjanak, amik rendelkezésre állnak, hanem olyanokat is nevezzenek meg, amit még fejleszteni kell. Ha ezeket a mutatószámokat előállítják, azzal is fejleszteni lehet a nyomonkövetést.

Két szervezetet hoztak létre a nyomon követésre:

1. A Legyen jobb a gyermekeknek stratégia értékelőbizottsága és a roma koordinációs stratégia által közösen létrehozott munkacsoport, melynek feladata az indikátorrendszer a karbantartása és szakmai támogatása.
2. A TFCB monitoring munkacsoportja: tárcaközi szinten, főosztályvezető szinten ülésezik. Rajtuk keresztül működik a kérdőívezés.

A monitoring jelentés elérhető az interneten (romagov.kormany.hu → stratégia). Mindez arra szolgál, hogy előkészítsék a stratégia következő lépését, aktualizálják a döntéseket.

Jeney Orsolya az Amnesty International képviselőjében felhívta a figyelmet arra, hogy a romagov.kormany.hu oldalon lévő legutolsó feltöltött dokumentum 2012 májusi, mely nem aktuális. Ritkán frissül az oldal és nincs aktív jelenlét.

Ulicska László elmondta, hogy évente kerül fel stratégiai jelentés, a monitoring rendszer is erre van előállítva. Nem minden monitoring eredménye kerül fel az oldalra, ez inkább belső szinten fontos.

Sztojka Attila, az Emberi Erőforrások Minisztériumának főosztályvezető beszámolt arról, hogy a legutóbbi ülésen a tagok megállapodtak abban, hogy milyen témákban fognak ajánlásokat megfogalmazni a tematikus munkacsoport számára. Ezek:

1. Roma fiatalok a közoktatásban – korai felismerés, szakképzés
2. Megfelelő tájékoztatás
3. Áldozatsegítés

4. Jó gyakorlat
5. A szakképzés foglalkoztatáspolitikába illesztése.

Ezek azok a pontok, amikben a munkacsoport ajánlásokat fogalmaz meg, az alapidokumentum szerkezeti részét is meghatározva.

A mai ülésre két dokumentumot készítettek össze, melyet el fognak küldeni emailben is és arra kéri a résztvevőket, hogy ezeket véleményezzék. Igyekeztek azt a szerkezetet tartani, amit a munkacsoport meghatározott. A jó gyakorlatok között számos olyan pont került feltüntetésre, mely a lemorzsolódást csökkenti, de az ösztöndíjrendszer átalakítása is ezt a célt szolgálja. A szakképzésnél fontos a korai felismerés, mely az esélyteremtés alapját szolgálja. Véleménye szerint minél korábban ismerik fel a tanulási nehézségre utaló jeleket, annál könnyebben lehet azt orvosolni.

Orsósné Varga Mária, a SZERSA Alapítvány elnöke elmondta, hogy nehéz helyzetbe kerültek az oktatási intézmények. Az ő iskolájuk is hátrányos helyzetű, így roma gyerekekkel is foglalkozik. Az Ő intézményükbe úgy kerülnek be gyerekek, hogy előtte két-három helyről már elküldték őket. Az oktatás és a stratégia részén is sok javaslatot nyújtottak már be, mert ezek a diákok már most lemorzsolódnak. Sokan nem tudnak a szakképzésben majd részt venni, mert ezt az iskola már nem tudja finanszírozni. Ez a finanszírozás nem elegendő a pedagógusok bérére sem. Egy alapítvány sem tudja továbbvinni az iskolát, tömegek kerülnek majd az utcára emiatt. Mint roma koordinációs tag sokat vesznek részt abban a reményben, hogy jobb lesz az oktatás színvonala, ahhoz képest nem hogy jobb lett, hanem nagy veszélybe került az oktatás. Az Ő iskolájukban hét hónapja nem kaptak bért a pedagógusok, öt ügyvéd leírta, hogy jogtalan a normatíva felfüggesztése. Kilenc hónapja, január közepe óta elvitte a kormányhivatal az iratokat, mai napig nem írt jegyzőkönyvet, a Kincstár csak szeptember 26-án írt jegyzőkönyvet. A szakképzést a kormányhivatal 29-én függesztette fel, a másodfok 21 oldalon írta le, hogy a kormányhivatal milyen jogsértéseket követett el. Augusztus 15-höz képest augusztus 30-án tudtak az oktatásukkal foglalkozni. Július 29-én a kormányhivatal hozott egy olyan döntést, hogy felfüggesztette az új alapító okirat vizsgálatát, majd október 7-én közölte, hogy nem köti meg velük a szakképzési megállapodást. Annak a sok elsős gimnazistának ezáltal érvénytelenné vált a szintfelmérő vizsgája. Fordultak minisztériumhoz, mégsem történt semmi. A Jobbik a Parlamentbe felszólalt, pénzmosással vádolta őket. Arra kéri az ülés tagjait, hogy segítse őket a munkájukban, különben kénytelenek lesznek bezárni.

Dr. Garai Péter válaszában elmondta, hogy amit érintettek, igazgatási kérdés, az amit a felszólaló kifejez, a maguk fórumán nem tudnak megvitatni, de továbbításra kerül.

Dr. Sztojka Attila a megfelelő tájékoztatásról tartott előadás előtt kérte a tagokat, hogy írásban fogalmazzanak meg véleményeket, javaslatokat – akár a fenti finanszírozási problémához hasonlóan -, melyeket itt meg tudnak tárgyalni. Érdemes akár arra is kitérni, hogy a romagov.kormany.hu-n legyen jobb tájékoztatás.

Danajka Noémi a Nemzetgazdasági Minisztériumától elmondta a szakképzéssel kapcsolatosan, hogy tudnak jó gyakorlatot is ehhez hozzátenni, mely a roma fiatalok szakképzésbe jutását támogatja mentorálási szolgáltatásokkal és ösztöndíjjal.

Dr. Garai Péter felhívta a figyelmet arra, hogy fontos a problémafelvetés, de még inkább fókuszba kellene kerüljön a cselekvési tervek megfogalmazása.

Jovánovics Eszter a Társaság a Szabadságjogokért képviselőjében felvetette, hogy ezek szerint megvannak a napirendi pontok, holott ők már kettőt korábban felvetettek. Szeretné tudni, hogy a gyűlöletbűncselekmények témája napirendre fog-e kerülni, illetve ennek kapcsán lehet-e tenni ajánlásokat. Furcsának találja, hogy van egy téma, mint az oktatás, majd a megfelelő tájékoztatás, mely szerinte eszköz, és nem érti, hogy ez miért kardinális problémája a Munkacsoportnak. Úgy tudta, hogy a roma antidiszkriminációs hálózat két-három éve megszűnt, pedig több helyen is szerepel.

Dr. Garai Péter kiemelte, hogy az etnikai profilalkotás témája a következő ülésen felmerül, a gyűlöletbűncselekmények köre szerinte nem kötődik ehhez a munkacsoporthoz.

Jovánovics Eszter szerint a gyűlöletbűncselekményekre leginkább érzékeny kisebbség szerint a romák csoportja. Több szervezet közösen dolgozik ezen, és ezt tartják a legnagyobb emberi jogi problémának. Ugyan nem lett külön gyűlölet bűncselekmények elleni munkacsoport, de az LMBT Munkacsoportban ez téma, akkor nem érti, hogy miért nem lehet ennek az ülésnek is napirendi pontja. Üdvözlendő ugyanakkor, hogy az etnikai profilalkotásról lehet beszélni.

Sztojka Attila szerint a Munkacsoport meghatározta a témaköröket, decemberig el kell készíteni egy dokumentumot a téma területekről. Ezt a Munkacsoport előző ülésén elfogadta.

Jovánovics Eszter szerint ezek szerint beszélnek az etnikai profilalkotásról, de produktum belőle nem készül. Pont ezért vetették fel korábban egy kollegájukkal közösen, hogy legyen gyűlöletbűncselekmények elleni munkacsoport, mivel nem tartják indokoltnak a téma szétbontását, mégsem látja, hogy ebben történének előrelépések. Ezért sem érti, hogy a megfelelő tájékoztatás miért fontosabb ennél a kérdésnél.

Sztojka Attila szerint a megfelelő tájékoztatás az egyik legfontosabb emberi jogi kérdés annál is inkább, mert a tereptapasztalatok is azt mutatják, hogyha az információ nem ér el a megfelelő helyekre, beláthatatlan kirekesztettséget okozhat. A munkacsoport sok területet kíván érinteni, amit összefogni lehetetlen lett volna, most ezek a prioritások kerültek előtérbe.

Jovánovics Eszter beszámolt arról, hogy jegyzőkönyv szerint is az első ülésen felvetették a bűncselekmények kérdését és más rendészeti problémákat. Azok az emberi jogi szervezetek, melyek itt ülnek, nem foglalkoznak oktatási kérdésekkel, viszont az Ő prioritásuk nem kerül be a napirendi pontokba.

Sztojka Attila elmondta, hogy már korábban megbeszélték, hogy a gyűlöletbűncselekmények kérdését nem ebben a tematikus munkacsoportban fogják tárgyalni.

Dr. Garai Péter kifejtette, hogy mivel közösség tagjai elleni uszításról van szó, ennek besorolása nagyon nehéz, de kifejezetten azt deklarálni, hogy a gyűlöletbűncselekmények a roma államigazgatási területéhez tartoznak, az problémás.

Jeney Orsolya az Amnesty Internationaltól kifogásolta, hogy az információáramoltatás sem megfelelő, a napirendi pontok is későn érkeznek meg. Magyarország UPR jelentése két éve fogalmazódott meg, az ajánlások jó része foglalkozik gyűlöletbűncselekményekkel, pontosan ezért tartják problémásnak, hogy meg sem jelenik ez a probléma. Ez egy súlyos gond, és Magyarország fog szerinte szégyenben maradni a következő védelem kapcsán, ha nem is

foglalkoztak a gyűlöletbűncselekményekkel. Továbbra is készen állnak arra, hogy javaslatokat fogalmazzanak meg.

Dr. Garai Péter megköszönte az észrevételeket, a véleményezésre szánt dokumentumokat időben meg fogják kapni, és elnézést kért az esetleges késlekedésért. A gyűlöletbűncselekményekkel kapcsolatosan az a jó, ha minél több fórumon felmerül.

Jeney Orsolya szerint így fog eltűnni ismét a probléma, és érik el, hogy az ENSZ-ig menjenek.

Sztojka Attila elmondta, hogy minden témát a munkacsoport tagjai javasoltak, arról is megállapodás született, hogy a gyűlöletbűncselekmények témáját az Egyéb Polgári és Politikai Jogok Védelméért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésen lehet tárgyalni, és a duplikáció nem biztos, hogy hasznos. Kéri még egyszer, hogy a megküldött dokumentumokat véleményezzék. A következő ülés decemberben esedékes, ahol a végleges dokumentumot szeretnének megvitatni és a Munkacsoport részére felterjeszteni.

Az emlékeztetőt hangfelvétel alapján készítette: Perlaki Fanni Laura